

Hämeen ELY-keskus
kirjaamo.hame@ely-keskus.fi

Viite: Lausuntopyyntö 21.5.2024

Asia: Orimattila Pennalan aurinkovoimahanke, YVA-menettelyn soveltamistarve

Pennalan Aurinkovoima Oy suunnittelee aurinkovoimalan rakentamista Orimattilassa sijaitsevan Pennalan alueelle noin 7 kilometriä pohjoiseen kaupungin keskustasta. Hankealueen koko on noin 354 ha ja arvioitu vuosituotanto 280 GWh. Aurinkopaneelien lisäksi alueelle rakennetaan huoltotiestöä ja sisäisen sähkösiirron rakenteet sekä maakaapelilla toteutettava liityntä sähköasemalle. YVA-lakia ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa päätöksenteossa huomioitavista seikoista sekä YVA-menettelyn tarpeellisuudesta.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää hankkeesta lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäännöksiä tai muita suojelukohteita. Toisaalta sen muinaisjäännostiedot eivät ole ajan tasalla: viimeksi se on ollut arkeologisen inventoinnin kohdealueena vuonna 2002 (*H. Poutiainen & A. Malinen 2002: Orimattila. Arkeologinen kaavainventointi Keskusta-Virenoja, Heinämaa-Leitsamaa, Pennala*). Edellä esitetyn perusteella museo edellyttää hankkeeseen liitettävä selvityksenä alueen muinaisjäänösinventointia ja sitä, että päivitetyt tiedot suunnittelualueen muinaisjäänöksistä huomioidaan muinaismuistolain edellyttämällä tavalla. Muinaisjäänösselvityksen tarve on huomioitu myös *YVA tarveharkinta Orimattilan Pennalan aurinkovoimahanke* -selvityksessä sivulla 34. Osana kaavahanketta on tekeillä suunnittelualueen arkeologinen inventointi kesän 2024 aikana. Muinaisjäänösten osalta muita päätöksessä huomioitavia seikkoja ei ole.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualue koostuu pääasiassa metsistä ja pelloista. Alue ulottuu kahdelle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle: Pennalan ja Virenojan kulttuurimaisema-alueille, jotka molemmat edustavat Porvoonjoen viljelyseudun maisematyyppiä. Lisäksi alue on etelärajaltaan pieneltä osin myös Virenojan maakunnallisesti arvokkaalla rakennetun kulttuuriympäristön alueella. Maakunnallisesti arvokkaiksi maisemiksi ja rakennetuiksi

ympäristöiksi määriteltyjä alueita koskee suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen.* (Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014)

Keskusta-Virenojan osayleiskaavassa (2020) Virenojan maakunnallisesti arvokasta rakennetun kulttuuriympäristön aluetta koskee määräys *ku: Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö. Uudisrakentaminen, rakennusten korjaus- ja muutostyöt sekä muut ympäristöä muuttavat toimenpiteet tulee suorittaa siten, että alueen kulttuurihistoriallisesti/maisemallisesti arvokas luonne säilyy. Rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127§:ssa tarkoitettua lupaa.* Samassa kaavassa hankealueelle sijoittuvia peltoja koskee määräys *MA: Maisemallisesti arvokas peltoalue. Viljelyalueet tulee säilyttää avoimina. Haja-asutusluonteinen rakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevan tiestön ja tilakeskusten yhteyteen, metsäsaarekkeeseen tai metsänreunaan. Alueella olevia metsäsaarekkeita tulee hoitaa siten, avomaisemien reunat säilyvät siisteinä.*

Orimattilan rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä (2005) suunnittelualue sijoittuu eteläreunaltaan vähäisiltä osin Virenojan kulttuurimaiseman paikallisesti arvokkaalle rakennetun kulttuuriympäristön alueelle. Hankealueen välittömään läheisyyteen sijoittuu 16 asuinrakennusta ja lisäksi muuta rakentamista. Hankkeen yhteydessä tulee selvittää hankkeen vaikutusalueella oleva rakennuskanta ja siihen kohdistuvat vaikutukset.

Hankkeen vaikutusten kulttuuriympäristöön voidaan ennakoida olevan ennen kaikkea maisemallisia ja kyläkuvallisia. Niillä alueilla, joille rakennelmat sijoittuvat, sekä niiden läheisyydessä, kulttuuriympäristö ja -maisema muuttuu aivan oleellisesti, sillä voimala-alue muuttaa maalaismaisemasta teknologisemman. Hankkeen toteuttamiskelpoisuutta harkittaessa tulee aurinkovoimalan sijoittamista ja maisemavaikutuksia lieventävien keinojen käyttöä punnita kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon koko hankkeen vaikutusten olennaisuus sekä arvokkaiden maisemien ja rakennetun kulttuuriympäristön arvot. Hankkeen maisemallisten vaikutusten selvittämiseksi tulee laatia maisemaselvitys, jossa muutosta maisemassa havainnollistetaan muun muassa riittävin havainnekuvin.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö

Liisa Koskelainen

LAHDEN MUSEOT

Lahti City Museums

Lausunto

12.6.2024

Alueellinen vastuumuseo

tutkija, arkeologi

Esko Tikkala

tutkija

Lauri Miettinen

Tiedoksi

Museovirasto